

35. **POLITYKA SOCJALNA – POPRAWA WARUNKÓW PRACY I SOCJALNO-BYTOWYCH**

Problemy socjalne i bytowe pracowników państwowej służby geodezyjnej i kartograficznej pojawiły się od chwili powołania do życia Głównego Urzędu Pomiarów Kraju i narastały wraz z jej rozwojem. Bezpośrednio po wojnie możliwości rozwiązywania spraw socjalnych i bytowych pracowników były ze zrozumiałych powodów ograniczone. Wysiłki zakładów pracy koncentrowały się wokół spraw urlopowych i kolonii dla dzieci pracowników. Główny Urząd Pomiarów Kraju znalazł się w tym czasie w uprzywilejowanej sytuacji dysponując trzema własnymi domami wczasowymi. W latach 50-tych Centralny Urząd Geodezji i Kartografii, powstały w miejsce Głównego Urzędu Pomiarów Kraju, zgodnie z przyjętymi w tym czasie kierunkami rozwoju bazy wczasowej w kraju, przekazał te domy do dyspozycji Centralnej Rady Związków Zawodowych. Pogorszyło to w dużym stopniu sytuację pracowników GUGiK i powstałych w tym czasie przedsiębiorstw geodezyjnych.

Jedyną drogą uzyskiwania przydziałów miejsc w domach wczasowych pozostały rozdzielniki CRZZ. W pierwszej kolejności zaspokajane były potrzeby tych związków zawodowych, które skupiały pracowników branż decydujących o odbudowie i rozbudowie zniszczonej gospodarki narodowej. Pracownicy jednostek pionu GUGiK należeli do związku zawodowego pracowników państwowych i społecznych.

Nie były też uregulowane sprawy finansowania działalności socjalnej i społecznej. Przedsiębiorstwa nie dysponowały żadnymi środkami finansowymi na tę działalność. Jedynie akcje kolonijne finansowane były z budżetu Centralnego Urzędu Geodezji i Kartografii. Koszt wykupu miejsc w domach wczasowych był częściowo tylko dofinansowywany ze środków związkowych. Rady zakładowe poszczególnych zakładów pracy dysponowały ze swojej strony bardzo szczupłymi środkami, stanowiącymi część składek związkowych. Środki te przeznaczano na zakup biletów do kin i teatrów, organizację wycieczek i pomoc koleżeńską.

Korzystniejsze zmiany nastąpiły z chwilą przekształcenia w końcu 1956 r. CUGiK w Główny Urząd Geodezji i Kartografii i podporządkowania go ministrowi

wi spraw wewnętrznych. Resort spraw wewnętrznych posiadał już w tym okresie własną dobrze zagospodarowaną bazę domów wczasowych, a także resortową służbę zdrowia. Ośrodki wczasowe udostępnione zostały również pracownikom Głównego Urzędu i przedsiębiorstwu jemu podległym, a ze służby zdrowia mogli korzystać niektórzy pracownicy GUGiK. To samo dotyczyło stołówek resortowych prowadzonych przez PP „Konsumy”. Wczasy uzyskiwane za pośrednictwem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych były przy tym stosunkowo tanie. Możliwości te skończyły się z chwilą podporządkowania Głównego Urzędu w 1972 r. Ministrowi Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska.

W 1973 r. po raz pierwszy Główny Urząd uzyskał dotację budżetową w wysokości 1 mln złotych na cele socjalne jednostek mu podporządkowanych. Była to suma bardzo skromna w stosunku do potrzeb. Równocześnie była to zapowiedź generalnego uregulowania spraw finansowania działalności socjalno-bytowej resortów, a więc i Głównego Urzędu. Ustawa z dnia 23 czerwca 1973 r. o zasadach tworzenia i podziału zakładowego funduszu nagród oraz zakładowych funduszy socjalnego i mieszkaniowego, spowodowała zasadniczą zmianę sytuacji. Już w 1974 r. Główny Urząd i przedsiębiorstwa geodezyjno-kartograficzne dysponowały zakładowymi funduszami socjalnymi w łącznej kwocie 12,8 mln złotych. Z wczasów pracowniczych skorzystało 3700 pracowników i członków ich rodzin, a 858 dzieci i młodzieży uczestniczyło w koloniach i obozach. Opracowano wieloletni plan stopniowej poprawy warunków socjalno-bytowych pracowników.

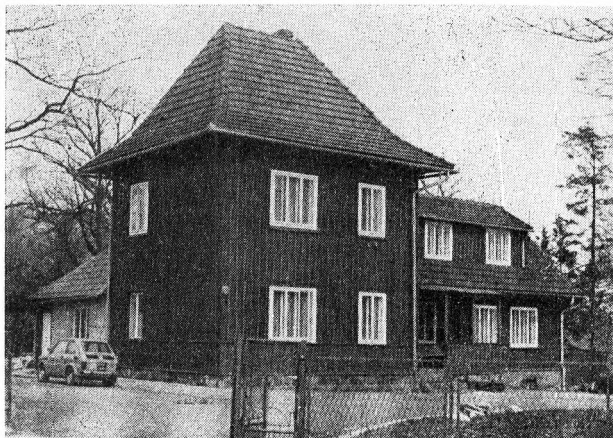
W r. 1979 zakładowe fundusze socjalne wyniosły łącznie 22,6 mln złotych. Z wczasów skorzystało około 7 tys. osób, a akcją kolonii i obozów objętych zostało około 2,0 tys. dzieci i młodzieży.

Z chwilą utworzenia zakładowych funduszy socjalnych Główny Urząd, Zjednoczenie „Geokart” i przedsiębiorstwa zgrupowane w Zjednoczeniu znacznie rozszerzyły zakres świadczeń socjalnych na rzecz swoich pracowników. Wymienić tu należy wycieczki turystyczno-krajoznawcze połączone często ze sprawami zawodowymi, różne formy organizacji wypoczynku po pracy i w dni wolne od pracy, ciekawe i cieszące się dużym zainteresowaniem imprezy sportowe, jak turnieje piłki nożnej, siatkówki, brydża sportowego, tenisowe, rajdy samochodowe i wiele innych.

Ustawa z dnia 23 czerwca 1973 r. dała podstawę do utworzenia, poza zakładowymi funduszami socjalnymi, również zakładowych funduszy mieszkaniowych. Fundusze te umożliwiły pomoc finansową udzielaną pracownikom na remonty mieszkań i uzupełnienie wpłat na mieszkania spółdzielcze. Fundusze te w 1974 r. wyniosły łącznie około 10 mln złotych, a w 1979 r. osiągnęły sumę ok. 12,5 mln złotych.

Nowe zasady finansowania działalności socjalno-bytowej pozwoliły także na podjęcie planowej działalności inwestycyjnej, mającej na celu stworzenie własnej bazy wczasowej i rekreacyjnej. Obok skromniejszych poczynąń, polegających na zakupie domków kampingowych i letniskowych i organizowania w tych domkach wczasów letnich, wymienić należy i poważniejsze przedsięwzięcia, jak np.: modernizacja domu wczasowego w Świnoujściu (OPGK-Szczecin) – budowa domu wczasowego w Szczawie w woj. nowosądeckim (OPGK-Kraków) – budowa i modernizacja ośrodka rekreacyjnego w Łętowni w woj. nowosądeckim (OPGK-Kraków), współudział w budowie ośrodka rekreacyjnego w Rudziskach Pasyniskich (OPGK-Olsztyn), a także budowa ośrodka wczasowego GUGiK w Osiecku woj. siedleckie. Poza inwestycjami socjalnymi, przedsiębiorstwa wykazały dużą inicjatywę w sprawach rozszerzenia możliwości wczasowych poprzez wynajmowanie lokali i domków na potrzeby wczasowe w atrakcyjnych miejscowościach letniskowych. W 1979 r. przedsiębiorstwa dysponowały już przeszło 3300 miejscami w tego rodzaju domach.

Podjęto też działania, mające na celu pomoc w nabywaniu przez pracowników – działek letniskowych. Główny Urząd Geodezji i Kartografii doprowadził do załatwienia spraw formalno-prawnych związanych z nabyciem terenów i zagospodarowaniem nie tylko własnego ośrodka rekreacyjno-wypoczynkowego w Osiecku, lecz także uzyskał 100 działek letniskowych, które nabyli i zagospodarują pracownicy GUGiK, IGiK, PPWK.

Fot. 35.1. Dom wczasowy w Łętowni OPGK w Krakowie

Fot. 35.2. Domki wczasowe w Łętowni OPGK w Krakowie

Podstawę działania na rzecz poprawy warunków pracy stanowią opracowane przez wszystkie przedsiębiorstwa geodezyjno-kartograficzne podległe GUGiK roczne plany poprawy bezpieczeństwa i higieny pracy. W ramach zadań określonych w tych planach oraz w wyniku działań ponad planowych w 1979 r. zrealizowano 250 przedsięwzięć. Łączne koszty ich realizacji wyniosły około 30 mln złotych. W przeliczeniu na jednego pracownika stanowi to kwotę około 1,7 tys. zł. Dynamika wzrostu nakładów na przedsięwzięcia związane z poprawą warunków pracy wynosi w ostatnich latach średnio 20–25%. Działania przedsiębiorstw geodezyjno-kartograficznych na rzecz warunków pracy są przedmiotem corocznych analiz Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii. Podstawową wytyczną w tym zakresie jest dążenie do stałej poprawy warunków pracy i wypoczynku osób pracujących w trudnych warunkach terenowych.